

ناکجا آبادی در جنوب لبنان

آن را مقدمه‌ای برای بازسازی کشور و اقتصاد خود می‌دانند. از هم‌اکنون خیابان‌ها و رستوران‌های بیروت مملو از سرمایه‌گذارانی است که از کشورهای عربی برای بازسازی اقتصاد لبنان به این کشور آمده‌اند. بسیاری از افراد از هم‌اکنون پیش‌بینی می‌کنند دیری نخواهد پایید که لبنان با برخوردار شدن از تکنولوژی و اقتصادی پیشرفته مبدل به سنگاپور منطقه خاورمیانه شود. رؤیاهای برخی از لبنانی‌ها از این هم فراتر رفته و آنها امیدوارند کشورشان به عنوان یک کانون بین‌المللی به گوهر درخشان مدیترانه تبدیل شود.

در جنوب لبنان که حزب‌الله هنوز درگیر جنگی خونین با اسرائیل است، نمی‌توان تحقق چنین رؤیاهایی را باور داشت. سرزمین‌های اطراف مناطق اشغالی به

وسیله ارتش اسرائیل، ناکجا آبادی است مملو از مین‌های کاشته شده، سیم‌های خاردار و دهکده‌های متروک. گرچه این سرزمین‌های کوهستانی تا برخورداری از آبادانی فاصله‌ای زیاد داشته و دارد ولی به دلیل صعب‌العبور و ناهموار بودن آن، سرزمینی دلخواه برای عملیات نظامی حزب‌الله علیه اسرائیل بوده و هست. حزب‌الله اعتبار سیاسی خود را که مروه مقاومت جانانه در برابر متجاوزان اسرائیل بود از همین کوهستان‌ها به دست آورد و دیری نپایید که موفق شد نه کرسی را در پارلمان لبنان به

اشغال خود درآورد. بسیاری از نمایندگان حزب‌الله به عضویت شوراهای شهر درآمدند تا جایی که در این شوراهای توفیق یافتند اکثریت اعضا را به خود اختصاص دهند. حزب‌الله در کنار جنگ

مجاهدان حزب‌الله لبنان با شعار الله اکبر بر باریکه‌ای از جنوب لبنان که اسرائیل سالها است آن را منطقه امن خود می‌داند رژه روند، رهبران آنها در پوست خود نخواهند گنجید. شرکت خدمات پستی لبنان از هم‌اکنون تمبرهایی را به مناسبت جهاد در لبنان به چاپ رسانده است. امروز حزب‌الله لبنان به رغم اتهامات تروریستی که از سوی آمریکایی‌ها به آن وارد می‌شود (نظیر عملیات افتخاری در مقر ارتش آمریکا در بیروت و به گروگان گرفتن غربی‌ها در لبنان) از سوی لبنانی‌ها به عنوان یک حزب سیاسی نیرومند مورد تکریم و احترام است و با روش‌های ملایم‌تری که در مورد اجرای احکام اسلامی در پیش گرفته است، این احترام هر روزه بیشتر و بیشتر می‌شود.

صحنه‌ای از یک آبادی مغروبه در جنوب لبنان، آن هنگام که تحت سیطره نظامیان اسرائیل قرار داشت

طرح اسرائیل برای خروج از جنوب لبنان برای لبنانی‌ها یک واقعه بزرگ است و لبنانی‌ها

برای ملاقات با شیخ حسن نصرالله، رهبر حزب‌الله لبنان باید از مکان‌ها و موانع کاملاً سری عبور کرد. پس از عبور از این موانع، ملاقات‌کننده سرانجام به یک مجتمع آپارتمانی که شیشه‌های آن از آئینه است و سنگ‌های اطراف آن به وسیله مجاهدانی با صورت‌هایی پوشیده از محاسن محافظت می‌شود، قدم می‌گذارد. از ملاقات‌کننده کیف بغلی، دسته کلید و حتی کمر بند او دریافت می‌شود و تحت بازرسی قرار می‌گیرد و سرانجام او به اطاقی که به یک عکس بسیار بزرگ از آیت‌الله روح‌الله (امام) خمینی [ره] آراسته است وارد و بر یک صندلی از قبل تعیین شده قرار می‌گیرد.

رسیدن به مرکز سازمانی که در یکی از خونین‌ترین نبردهای جهان معاصر درگیر است به مثابه سفری طولانی است که در طول آن چیزهای زیادی به چشم می‌خورد که ظاهر امر را نشان می‌دهد و در درون آن حوادثی دیگر در جریان است. «حزب خدا» از تشکیل آن در سال ۱۹۸۲ تاکنون راهی پرفراز و نشیب را طی کرده است. در آن سال بسیاری از لبنانی‌ها حزب‌الله را چیزی جز پدیده‌ای ضعیف برخاسته از انقلاب ایران تلقی نمی‌کردند ولی طولی نکشید که همین عده و حتی مسیحیان لبنان پذیرفتند که حزب‌الله به ارتش قهرمان مقاومت جنوب لبنان مبدل شده است. این گروه طرف بیست و دو سال نبردهای خونین با ارتش اسرائیل و مزدوران آن، ۱۳۷۵ شهید داده است.

امروز که اسرائیل وعده داده است تا ماه ژوئیه [خرداد] از جنوب لبنان عقب‌نشینی کند حزب‌الله به عنوان پیروزمندی که موفق شده است کاری را که مصری‌ها، سوری‌ها، اردنی‌ها و فلسطینی‌ها موفق به انجام آن نشده‌اند انجام داده، مورد استقبال قرار گرفته است. حالا دیگر همگان پذیرفته‌اند حزب‌الله توانسته است با زور، سربازان اسرائیلی را از بخشی از خاک اعراب بیرون براند که در تاریخ کشمکش‌های اعراب و اسرائیل بی‌سابقه است. روزی که

علیه اسرائیل از انجام خدمات اجتماعی نیز غافل نبوده و از محل کمک‌های ملی و پاره‌ای محافل بیرون‌مرزی در ساختن بیمارستان‌ها، مراکز بهداشت و ده‌ها مدرسه خصوصی مشارکت داشته است. در یکی از این مدارس به نام «شاهد» در نزدیکی محلی که در سال ۱۹۸۳ بر اثر یک عملیات افتخاری ۲۴۱ تفنگدار آمریکایی به قتل رسیدند ساخته شده دوپست و پنجاه نفر از فرزندان شهدای حزب‌الله تحصیل می‌کنند. این مدرسه با هزار دانش‌آموز پیشرفته‌ترین مرکز آموزشی بیروت است. حزب‌الله یک کانال تلویزیونی به نام «المناره» را در لبنان در اختیار دارد که از آن برنامه‌های خبری، سریال، کودکان و عملیات نظامی علیه اسرائیل در جنوب لبنان پخش می‌شود. این کانال که به وسیله رهبران حزب‌الله اداره می‌شود اخیراً مدعی شده که از نظر تعداد بیننده در مرتبه سوم کانال‌های تلویزیونی لبنان درآمده است.

حزب‌الله، بعد از پایان جنگ

معمار همه این فعالیت‌ها چه در جبهه‌های جنوب و چه در عرصه خدمات اجتماعی، روحانی چهل ساله‌ای است به نام نصرالله که پس از شیخ عباس موسوی که در سال ۱۹۹۲ بر اثر بمباران اتومبیلش به وسیله هواپیماهای اسرائیلی به قتل رسید، به جانشینی او برگزیده شد. حسن نصرالله در یک مصاحبه نود دقیقه‌ای با مجله تایم، تأکید می‌کند که حزب‌الله خود را متعهد به همکاری با سیستم سیاسی لبنان می‌داند و از هرگونه تحریک علیه این سیستم و از جمله ادعای ایجاد یک کشور اسلامی پرهیز می‌کند، زیرا در غیر این صورت احتمال بروز مجدد جنگ داخلی نظیر آنچه که لبنان از سال ۱۹۷۵ تا ۱۹۹۰ درگیر آن بود وجود دارد.

حسن نصرالله می‌گوید: «مسلمانان و مسیحیان در صحنه سیاسی لبنان باید هوای همدیگر را داشته باشند و از شیوه‌های مشارکت در اداره کشور سود ببرند.» اما وقتی با او سخن از اسرائیل به میان می‌آورد به شدت به خشم می‌آید و می‌گوید: «بگذارید صریحاً بگویم که از نظر ما کشوری به نام اسرائیل مشروعیت ندارد و مولود یک سلسله اقدامات غیرقانونی است که در نظر اعراب و مسلمان‌ها حتی اگر پنجاه، یکصد یا دوپست

سال هم عمر کند همچنان نامشروع است.» حسن نصرالله فرزند هیجده‌ساله خود مهدی را در عملیات مقاومت در جنوب لبنان از دست داد و فرزند دیگرش هم‌اکنون در این جبهه‌ها درگیر نبرد با سربازان اسرائیلی است. به عقیده ناظران، تشکیلات حزب‌الله که سازمانی است شیعی، پس از خروج اسرائیلیان از جنوب لبنان تبدیل به یک تشکیلات رسمی لبنانی خواهد شد که احتمالاً در سیستم حکومتی کشور ادغام می‌شود. حزب‌الله با تکیه به حمایت یک میلیون و نیم لبنانی شیعه علاوه بر تثبیت احکام اسلام در منطقه نفوذ خود، نمایندگانش در پارلمان لبنان آنچنان عمل کرده‌اند که موفق شده‌اند قوانینی را از تصویب این پارلمان به نفع خود بگذرانند و حتی بر قانون اساسی لبنان اثر بگذارند. گروه شیعی امل نیز که همواره رقیبی برای حزب‌الله بوده است به موفقیت‌های حزب‌الله اعراق کرده است. «محمد بایدون» یک عضو پارلمان لبنان از گروه امل به خبرنگاران گفته است می‌توان انکار کرد حزب‌الله، امروز یک گروه انعطاف‌پذیر است که سیاست را به خوبی می‌فهمد و در بازی‌های سیاسی موفق است.

اکنون همگان پذیرفته‌اند که حزب‌الله لبنان توانسته است سربازان اسرائیلی را با زور از بخشی از خاک اعراب بیرون براند

امروز ناظران از خود می‌پرسند که مقاومت درخشان حزب‌الله در مقابل اسرائیل پس از آنکه این رویارویی به پایان برسد همچنان در

صحنه سیاست لبنان خواهد درخشید. در جواب این سؤال که در پس صحنه‌های نبرد رزمندگان، این گروه چه ادعاهایی را مطرح خواهند کرد. خبرنگار تایم می‌گوید دیپلمات‌های آمریکایی با چشمانی نگران در انتظارند ببینند حسن نصرالله پس از درگیری‌های نظامی تا چه اندازه انعطاف‌پذیر و ملایم خواهد بود. انعطاف‌پذیری بیش از اندازه او ممکن است به قیمت از دست رفتن حمایت‌هایی تمام شود که در خارج لبنان در پشت حزب‌الله قرار دارد. در صورتی که نصرالله روی به افراط‌گری آورد چاره‌ای جز درگیر شدن با گروه ملایم‌تر امل نخواهد داشت که عده نمایندگانش در پارلمان لبنان دوبرابر حزب‌الله است. سوریه با داشتن سی هزار سرباز در لبنان از گروه شیعی امل حمایت می‌کند و چنانچه روزی سوریه با اسرائیل کنار بیاید حزب‌الله برای خلع سلاح شدن زیر فشاری شدید قرار خواهد گرفت و سوریه‌ها ممکن است برای خلع سلاح حزب‌الله حتی دست به اقدام نظامی بزنند.

حزب‌الله حتی در شرایط کنونی که صلحی حاصل نیامده است با معماهای پیچیده روبه‌رو است. چنانچه سوریه موفق به ادامه مذاکرات صلح با اسرائیل نشود و یا این مذاکرات مانند آنچه که میان حافظ اسد و کلیتون در ژنو اتفاق افتاد با مشکل مواجه شود سوریه حزب‌الله را برای ادامه تهاجم به نیروهای اسرائیلی به منظور کسب امتیاز تشویق خواهد کرد که نتیجه آن تشدید بمباران‌های اسرائیل در جنوب لبنان و میدان دادن به گروه‌های تندرو مخالف حزب‌الله در لبنان خواهد بود.

آنچه که مسلم است رزمندگان آموزش دیده و به خوبی مسلح شده حزب‌الله در صورتی که از آن‌ها خواسته شود به جنگ با سربازان اسرائیلی ادامه خواهند داد. سعید قاسم یک چویک سی و دو ساله حزب‌الله که از ۱۸ سالگی در صحنه‌های نبرد جنوب لبنان حضور داشته می‌گوید: «وقتی اسرائیلی‌ها جنوب لبنان را ترک کنند ما با سپاس از درگاه خداوند پیروزی خود را جشن خواهیم گرفت و سپس منتظر خواهیم ماند تا رهبرانمان چه دستوری صادر کنند.»

منبع: مجله تایم، ۱۰ آوریل ۲۰۰۰
برگردان از بخش ترجمه و گزارش